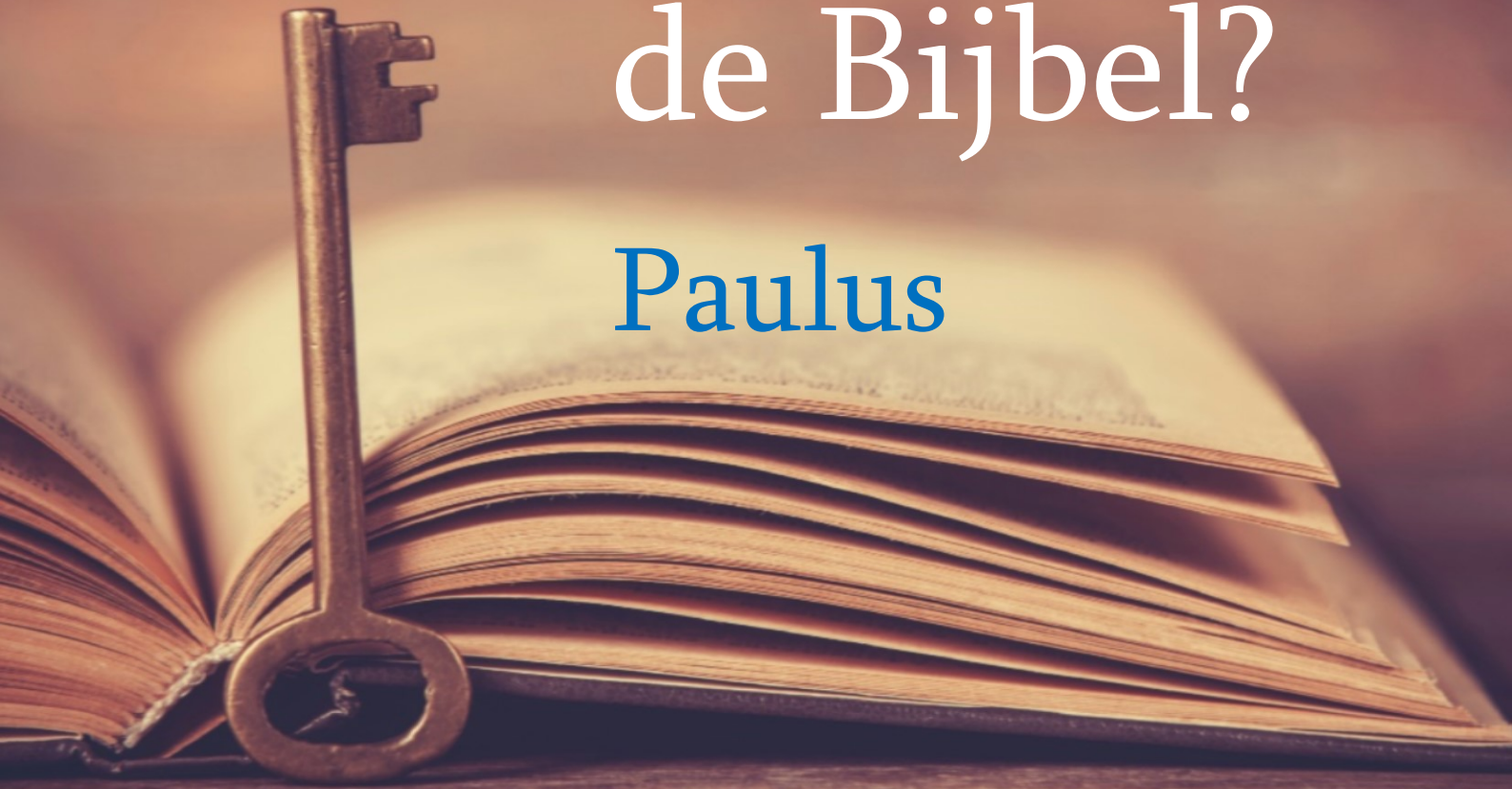

Deel 3

Hoe lees ik de Bijbel?

Paulus

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Waarom Paulus?

Heb je jezelf wel eens afgevraagd waarom Paulus geroepen werd? Er waren toch al twaalf apostelen? Judas was gestorven. Die had een eind aan zijn eigen leven gemaakt, nadat hij de Heere verraden had. Petrus zal zich toch niet vergist hebben toen hij voorstelde om een ander in de plaats van Judas te kiezen?

'Het is dus nodig dat een van de mannen die met ons omgegaan zijn gedurende heel de tijd dat de Heere Jezus onder ons in- en uitging, te beginnen met de doop van Johannes tot op de dag waarop Hij van ons opgenomen werd, met ons getuige wordt van Zijn opstanding. (Hand. 1:21, 22).

De lege plaats van Judas moest opgevuld worden. Petrus baseert zich daarbij op de Schrift:

'Laat een ander zijn ambt als opziener nemen.' (Hand. 1:20).

Petrus citeert hier Psalm 109:8. Na de veertig dagen onderwijs van de opgestane Heere aangaande het Koninkrijk van God (Hand. 1:3) zal het toch niet zo zijn dat Petrus er hier helemaal naast zat? Deze twaalfde apostel was nodig. Het getal twaalf hoort bij Israël en bij de regering van het Koninkrijk:

'En Jezus zei tegen hen: Voorwaar, Ik zeg u dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, als de Zoon des mensen zal zitten op de troon van Zijn heerlijkheid, ook zult zitten op twaalf tronen en de twaalf stammen van Israël zult oordelen.' (Mat. 19:28).

Dat was de belofte die de Heere aan de twaalven deed, nadat Petrus Hem gevraagd had wat hun deel zal zijn nadat zij Hem hadden gevolgd.

Een van deze beloofde tronen kwam leeg te staan. En daarom werd Matthias aan de groep apostelen toegevoegd. Er golden strikte eisen. De gekozen apostel moest vanaf het moment dat de Heere Jezus door Johannes was gedoopt totdat Hij werd opgenomen in de hemel bij de kring van de discipelen hebben gehoord (Hand. 1:22).

Aan de voorwaarden voor de bediening van het apostelschap die Petrus noemt, voldeed Paulus helemaal niet. Dat moet toch te denken geven. Paulus lijkt wel een apostel van een hele andere orde te worden.

Nee, Petrus vergiste zich echt niet toen hij zei dat iemand de plaats van Judas in moest nemen. Hij sprak niet voorbarig. Hij handelde naar het Woord van de Heere. Paulus onderscheidt zich overigens zelf van de twaalven. In de opsomming van degenen die de Heere na Zijn opstanding hebben gezien, noemt hij eerst Céfas, dat is Petrus, en de twaalven. Als laatste noemt hij zichzelf, als een ontijdig geborene. (1 Kor. 15:5-8).

De twaalven hadden de taak om Israël te prediken zich te bekeren. Op de bekering van het volk zou het Koninkrijk aanbreken.¹ En als de Heere dan zou zijn wedergekomen, zou Israël tot zijn doel komen. Het zou waarlijk tot zegen van de volkeren worden. Dat was altijd het doel geweest. Door Israël heen zou het aardrijk met de volkeren gezegend worden. Er zijn veel profetieën die daar over gaan. Ik geef je er nu één:

'Het zal in het laatste der dagen geschieden dat de berg van het huis van de HEERE vast zal staan als de hoogste van de bergen, en dat hij verheven zal worden boven de heuvels, en dat alle heidenvolken ernaartoe zullen stromen. Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit

¹ Handelingen 3:19, 20

Jeruzalem. Hij zal oordelen tussen de heidenvolken en veel volken vonnissen. En zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen. Oorlog voeren zullen zij niet meer leren. Huis van Jakob, kom, laten wij wandelen in het licht van de HEERE.’ (Jes. 2:2-5).

Deze tekst gaat over het laatste der dagen, over de berg van het huis van de HEERE, over heidenvolken die daarnaartoe zullen stromen, over de God van Jakob, over Sion en Jeruzalem, over een tijd dat er algemene vrede zal zijn. Dat ligt allemaal nog in de toekomst. Zie je hoe Jeruzalem het middelpunt is in die tijd? Die tijd komt niet zonder dat het volk Israël zich als geheel bekeerd heeft.

Daarom vraagt Petrus aan de Heere Jezus, voor Zijn hemelvaart, naar het herstel van het Koninkrijk. (Hand. 1:6). Daarom spreekt hij over tijden der verkwikking (Hand. 3:19) en over

‘de tijden waarin alle dingen worden hersteld, waarover God gesproken heeft bij monde van al Zijn heilige profeten door de eeuwen heen’ (Hand. 3:21).

Petrus predikte niets nieuws. Hij sprak over het Koninkrijk toen hij het had over het herstel van alle dingen, het herstel van het Koninkrijk aan Israël.

Maar waarom Paulus dan toch? Voor hem zou er dan toch geen troon zijn om de twaalf stammen van Israël mede te richten?

Laten we eens kijken wat de roeping van Paulus inhield. Toen Paulus in Damascus drie dagen en drie nachten niet kon zien en niet at en niet dronk, werd Ananias naar hem toe gezonden. De trotse Farizeeër was een klein mens geworden:

‘want zie, hij bidt’ (Hand. 9:11).

Aanvankelijk sputterde Ananias nog tegen, maar de Heere overtuigde hem met de woorden dat Hij Saulus van Tarsen had uitverkoren voor een speciale roeping:

'Ga, want deze is voor Mij een uitverkoren instrument om Mijn Naam te brengen naar de heidenen en de koningen en de Israëlieten.' (Hand. 9:15).

Paulus kreeg een roeping voor de volkeren, voor koningen en voor de Israëlieten. Hij bleef niet in het land Israël, maar hij ging daarvoor naar de verstrooiing, naar de Joden die buiten Israël woonden. Altijd ging hij eerst naar de synagogen. Dat was zijn opdracht. Dat verklaart zijn woorden in de brief aan de Romeinen:

'eerst voor de Jood en ook voor de Griek' (Rom. 1:16).

Wat de twaalven in het land niet konden, maar wat Paulus wel kon en ook deed, omdat het bij zijn roeping hoorde, was naar de heidenen gaan. Dat deed hij met name als de synagoge de prediking dat de Christus was gekomen niet aanvaardde. En zo kwamen er door het ongeloof van de Joden opeens heidenen tot bekering. Er ontstonden gemeenten waar ook heidenen deel van uitmaakten. Dit was nieuw; heidenen die de zaligheid verkregen buiten het volk Israël om. Daarom ontstond er ook zo veel frictie tussen Paulus en de Joden, zelfs de gelovige Joden. Velen begrepen zijn prediking niet en vonden dat de heidenen ook besneden moesten worden als zij tot geloof waren gekomen. Dat zij dat vonden was niet zo vreemd, want zo was het altijd geweest. Hier zal ik in het volgende hoofdstuk wat dieper op ingaan. Dus de prediking van Paulus onderscheidde zich hierin van de andere apostelen dat hij ook tot de volkeren ging om onder hen mensen tot het geloof te bewegen. En vele heidenen gaven gehoor aan zijn prediking. Maar waarom gebeurde dit nu? Waarom kreeg Paulus zo'n andere bediening? Waarom week de Heere met deze apostel van de 'normale' weg af? Het antwoord hierop geeft hij zelf, ook weer in de brief aan de Romeinen.

Ten eerste is dit de vervulling van profetie. In Romeinen 10:19 staat:

'Maar ik zeg: Heeft Israël het dan niet begrepen? Ten eerste is het Mozes die zegt: Ik zal u tot jaloersheid verwekken door wat geen volk is; door een onverstandig volk zal Ik u tot toorn verwekken.'
(Rom. 10:19)

Dit is een aanhaling uit het boek Deuteronomium. In hoofdstuk 32 van dat boek wordt de hele geschiedenis, het verleden, het heden en de toekomst van Israël beschreven. Bovenstaande tekst staat in het verband van de ongeloofigheid van Israël. Door hun afgoderij verwekten zij God tot na-ijver en tot toorn. In antwoord daarop zegt God dat Hij hen, Zijn eigen volk, tot toorn en na-ijver zou verwekken door wat geen volk is en door wat een dwaas volk is, door heidenen. Die toorn en na-ijver hadden een doel: om Israël tot geloof te bewegen. Dat lees je in de volgende twee teksten waarin Paulus deze zelfde tekst twee keer gebruikt:

*'Ik zeg dan: Zijn zij soms gestruikeld met de bedoeling dat zij vallen zouden? Volstrekt niet! Door hun val echter is de zaligheid tot de heidenen gekomen **om hen tot jaloersheid te verwekken**. Als dan hun val voor de wereld rijkdom betekent en het feit dat zij achteropkomen rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid! Want tegen u, de heidenen, zeg ik: Voor zover ik de apostel van de heidenen ben, maak ik mijn bediening heerlijk, om daardoor zo mogelijk **mijn verwanten wat betreft het vlees tot jaloersheid te verwekken en enigen uit hen te behouden**. Want als hun verwerping verzoening voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan leven uit de doden?'
(Rom. 11:11-15).*

Door zijn bediening onder de heidenen probeerde hij zijn broeders naar het vlees tot na-ijver, tot jaloersheid te verwekken. Door het werk wat hij deed onder de heidenen wilde hij laten zien: dit is jullie taak.

Jullie behoren je te bekeren en de volkeren te onderwijzen. Dat is ook de strekking van wat doorgaans het zendingsbevel wordt genoemd:

'Ga dan heen, onderwijs al de volken, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen.' (Mat. 28:19).

Dat was de taak van Israëlieten en die werd opgedragen aan de apostelen. Ook de apostelen wisten heel goed, dat zij dit moesten doen door middel van hun eigen volk, maar omdat dit volk in gebreke bleef, door hun ongeloof en de hardigheid van hun hart, werd Paulus geroepen. Hij vervulde een taak die door het bekeerde Israël gedaan had moeten worden. Hij ging tot de heidenen om hen te vertellen over de Messias, de Christus, de Koning van Israël, die was opgewekt uit de doden. En behalve dat het heil nu ook kwam tot de heidenen was het zijn doel om door hun bekering Israël tot na-ijver te bewegen. Daarom werd Paulus geroepen!

Hoofdstuk 2

Paulus, de heidenen en de Joden

Paulus werd geroepen tot apostel met een speciale opdracht. Hoewel hij nog steeds de voorrang van de Joden erkende, ging hij ook iedere keer na zijn prediking in de synagogen tot de heidenen.² Hij ging tot die heidenen met een boodschap van bekering en geloof in de Messias van Israël. Die boodschap die hij predikte, noemt hij verschillende keren 'mijn Evangelie'.

*'Zo zal het gaan op de dag wanneer God de verborgen dingen van de mensen zal oordelen door Jezus Christus, overeenkomstig **mijn Evangelie.**'* (Rom. 2:16).

*'Hem nu Die in staat is u vast te doen staan, overeenkomstig **mijn Evangelie** en de prediking van Jezus Christus, overeenkomstig de openbaring van het geheimenis dat door de tijden der eeuwen heen verzwegen was'* (Rom. 16:25).

*'Houd in gedachten dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, uit het nageslacht van David, overeenkomstig **mijn Evangelie.**'* (2 Tim. 2:8).

Uit deze drie teksten blijkt onder meer dat het Evangelie dat Paulus predikte iets te maken heeft met een geheimenis dat de tijden der eeuwen door verzwegen is geweest. Zijn Evangelie heeft ook alles te maken met het feit dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt.

Paulus' optreden onder de heidenen veroorzaakte een hoop onrust bij de Joden; ook bij de gelovige Joden. Zelfs bij de gemeenten die door hem waren gesticht moest hij zich regelmatig verantwoorden voor zijn apostelschap. Zij die hun leven in Christus aan hem te danken hadden, beschuldigden hem er dikwijls van dat hij geen echte apostel was. Ik ga je in dit hoofdstuk eerst proberen uit te leggen waar nu precies het

² Als ik spreek over de heidenen, dan bedoel ik steeds de niet-Joden.

probleem zat. In het volgende hoofdstuk ga ik dan iets dieper in op het Evangelie dat Paulus predikte.

Het grote probleem zat hem in de besnijdenis. Sinds Genesis 17 moesten de nakomelingen van Abraham zich laten besnijden.

‘Verder zei God tegen Abraham: En wat u betreft, u moet Mijn verbond in acht nemen, u en uw nageslacht na u, al hun generaties door. Dit is Mijn verbond dat u moet houden tussen Mij en u en uw nageslacht na u: al wie mannelijk is bij u moet besneden worden. U moet het vlees van uw voorhuid laten besnijden en dat zal een teken zijn van het verbond tussen Mij en u. Elk kind bij u van acht dagen oud, al wie mannelijk is, moet besneden worden, al uw generaties door: degene die in uw huis geboren is en degene die van enige vreemdeling voor geld gekocht is, die niet tot uw nageslacht behoort. Degene die in uw huis geboren is en degene die met uw geld gekocht is, moeten zeker besneden worden. Zo zal Mijn verbond in uw vlees tot een eeuwig verbond zijn. Maar hij die mannelijk en onbesneden is, van wie het vlees van zijn voorhuid niet besneden wordt, die persoon moet van zijn volksgenoten worden afgesneden; hij heeft Mijn verbond verbroken.’ (Gen. 17:9-14).

Paulus zegt tegen de Romeinen dat Abraham het teken van de besnijdenis ontvangen heeft als een zegel van de rechtvaardigheid (Rom. 4:11). Deze rechtvaardigheid had hij al ontvangen door het geloof (Gen. 15:6). Dus de besnijdenis voor Abraham en zijn nakomelingen kwam na de rechtvaardiging door het geloof. Deze besnijdenis was dus een teken en had op zichzelf niets te maken met de rechtvaardiging zelf. Abraham wist niets van de besnijdenis toen hij gerechtvaardigd werd door het geloof.

Bovendien was dit teken en zegel alleen voor de nakomelingen van Abraham. De besnijdenis kwam als een apart verbond met Abraham en zijn zaad en met niemand anders. Mensen die later uit de heidenen

tot geloof in de God van Israël kwamen, werden bij Israël ingelijfd en zij kregen dit teken van de besnijdenis. Totdat Paulus kwam.

Paulus leerde dat de heidenen net als Abraham gerechtvaardigd konden worden, zonder de wet en zonder de besnijdenis. Dit was iets geheel nieuws, althans geheel nieuw sinds de eeuwen na Abraham.

Paulus leerde dat de heidenen werden gerechtvaardigd door het geloof. De Joden, ook veel gelovige Joden, konden het hier niet mee eens zijn. Moesten de heidenen dan opeens niet meer besneden worden? Dat was een van de grote problemen gedurende de tijd van het boek Handelingen, vanaf het moment dat Paulus op het toneel verscheen. Tot die tijd was er geen enkel probleem. Alles was duidelijk. Maar wat moest er nu gebeuren met die heidenen die tot geloof kwamen? De Joden zeiden dat ze zich moesten laten besnijden. Paulus en de zijnen waren daar fel tegen. Paulus zag dit zelfs als een bedreiging van zijn boodschap. Er stond iets heel ernstigs, iets fundamenteels op het spel.

Daarom werd er een speciale bijeenkomst gehouden in Jeruzalem. Paulus en Barnabas werden daar ter verantwoording geroepen. Je leest het hele verslag van die bijeenkomst in Handelingen 15.

De aanleiding tot het zo geheten apostelconvent staat in vers 1.

'En enigen die uit Judea gekomen waren, leerden de broeders: Als u niet besneden wordt volgens het gebruik van Mozes, kunt u niet zalig worden.' (Hand. 15:1).

Dit gebeurde in Antiochië in Syrië. Degenen die dit zeiden, kwamen uit Judea en waren Joden. Ze richtten zich

tot de heidenen. Dat de Joden besneden werden was normaal, ook als zij tot geloof gekomen waren.

Maar dat dit aan de gelovige heidenen ook opgelegd zou worden, dat was tegen het zere been van Paulus en Barnabas.

'Toen er dan van de kant van Paulus en Barnabas een niet geringe tegenstand en woordenstrijd tegen hen ontstond, bepaalden zij dat Paulus en Barnabas en enkele anderen uit hen in verband met dit geschilpunt naar de apostelen en ouderlingen in Jeruzalem zouden gaan.' (Hand. 15:2).

Paulus en Barnabas kwamen hier fel tegen in verzet. Zij werden daarop naar Jeruzalem gestuurd om de kwestie daar met de twaalf apostelen te bespreken. Het resultaat van deze synode resulteerde in een brief. In die brief stond onomwonden dat zij, de twaalf apostelen, in elk geval nooit bevolen hadden dat de heidenen besneden zouden moeten worden en de wet zouden moeten onderhouden.

'Wij hebben gehoord dat sommigen die bij ons vandaan zijn gekomen, u met woorden in verwarring hebben gebracht en uw zielen hebben verontrust door te zeggen dat u besneden moet worden en de wet moet onderhouden. Wij hadden hun daar geen opdracht toe gegeven.' (Hand. 15:24).

Dit is hele duidelijke taal en toch zien we dat het misverstand hardnekkig was. Paulus' brief aan de Galaten draait ook helemaal om dit misverstand. Paulus begint deze brief met zijn verwondering uit te spreken over de draai die hun geloof heeft genomen:

'Ik verwonder mij erover dat u zich zo snel afwendt van Hem Die u in de genade van Christus geroepen heeft, naar een ander evangelie.' (Gal. 1:6).

Dat andere evangelie heeft weer alles te maken met degenen die de heidenen wilden verplichten om besneden te worden. Dat vinden we onder andere aan het eind van deze brief:

'Allen die zich mooi willen voordoen naar het vlees, dwingen u zich te laten besnijden, alleen om niet vanwege het kruis van Christus vervolgd te worden. Want ook zij die besneden worden, nemen zelf de wet niet in acht, maar zij willen dat u besneden wordt om zich te kunnen beroemen op uw vlees.' (Gal. 6:12, 13).

Halverwege deze brief schrijft hij:

'O dwaze Galaten, wie heeft u betoverd om de waarheid niet te gehoorzamen; u voor wie Jezus Christus eerder voor ogen is geschilderd alsof Hij onder u gekruisigd was? Dit alleen wil ik van u vernemen: Hebt u de Geest ontvangen uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof? Bent u zo dwaas? U die met de Geest begonnen bent, gaat u nu eindigen met het vlees? Hebt u tevergeefs zoveel geleden? Als het toch eens tevergeefs was! Hij dan Die u de Geest verleent en krachten onder u werkt, doet Hij dat uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?' (Gal. 3:1-5).

Paulus is in de brief aan de Galaten een en al verontwaardiging. Zij hadden zijn Evangelie verlaten en zich overgegeven aan de leraars die predikten dat de heidenen besneden moesten worden en de wet moesten gaan onderhouden. Dat ging radicaal tegen Paulus' prediking in.

Samenvattend kunnen we tot nu toe het volgende zeggen:

De twaalf apostelen richtten zich alleen tot het volk Israël om hen tot bekering en geloof te brengen. De bekering van Israël zou samengaan met de terugkeer van de Heere Jezus als de Koning van Israël.

De bekering van Israël bleef uit en Paulus werd tot apostel geroepen. Hij maakte geen deel uit van de twaalven en hij voldeed ook helemaal niet aan de vereisten. Hij werd geroepen om ook de heidenen het Evangelie van Christus te brengen. Dat was geen doel op zich. De bekering van de heidenen moest de Joden tot na-ijver brengen.

De Joden die tot geloof kwamen bleven gewoon hun kinderen besnijden en de wetten naar de vormen onderhouden, zoals ze dat altijd gewend geweest waren. De heidenen die tot geloof kwamen daarentegen, hadden helemaal niets met de besnijdenis en de wet van Israël van doen.

In dit laatste punt zat de grote verwarring die we in het boek Handelingen lezen en in de brieven van Paulus tegenkomen. We moeten hier de prediking van Petrus en de anderen laten staan naast de prediking van Paulus en de zijnen.

Als we dit alles onderscheiden dan vallen veel dingen op hun plaats en zijn zogeheten tegenstrijdigheden geen tegenstrijdigheden meer.

Hoofdstuk 3

Paulus en Abraham

Met welk Evangelie ging Paulus naar de heidenen? Wat was zijn boodschap? En wat gaf nu al die verwarring? Een heel belangrijk hoofdstuk dat deze vragen beantwoordt is Romeinen 4. Dat hoofdstuk begint met Abrahams rechtvaardiging door het geloof.

'Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend.' (Rom. 4:3).

De vervolgvragen gaan dan over de hoedanigheid waarin Abraham gerechtvaardigd werd. Was hij besneden of onbesneden?

'Hoe is het hem dan toegerekend? Toen hij besneden was of als een onbesnedene? Niet als besnedene, maar als onbesnedene! En hij heeft het teken van de besnijdenis ontvangen als een zegel van de gerechtigheid van het geloof dat hij had toen hij nog onbesneden was, opdat hij een vader zou zijn van allen die geloven, hoewel zij onbesneden zijn, opdat ook hun de gerechtigheid toegerekend zou worden; en om een vader te zijn van hen die besneden zijn, voor hen namelijk die niet alleen besneden zijn, maar die ook wandelen in de voetsporen van het geloof van onze vader Abraham dat hij had toen hij nog onbesneden was.' (Rom. 4:10-12).

Paulus gaat hier dus in zijn Evangelie terug op Abraham. Hij toont aan dat de rechtvaardiging door het geloof tot Abraham kwam toen hij nog een onbesnedene was. Abraham was een heiden toen hij gerechtvaardigd werd door het geloof. Pas daarna kreeg hij het teken van de besnijdenis. Dus Abraham is ook een vader van hen die onbesneden zijn. Zijn geloof had niets met Israël te maken. Zijn geloof had niets met de wet te maken. Zijn geloof had ook niets met een verbond te maken. De HEERE sprak ergens over en Abraham geloofde

het. En dat geloof, dat vertrouwen in het door God gesproken woord, werd Abraham tot gerechtigheid gerekend.

Wat sprak God tot Abraham? Die vraag is niet om het even. Het antwoord op die vraag is heel belangrijk waar het gaat om het Evangelie dat Paulus verkondigde. In Genesis 15 lees je de woorden die God tot hem sprak en die de aanleiding werden voor zijn rechtvaardiging.

‘Toen leidde Hij hem naar buiten en zei: Kijk toch naar de hemel en tel de sterren, als u ze kunt tellen. En Hij zei tegen hem: Zo talrijk zal uw nageslacht zijn.’ (Gen. 15:5).

‘Zo talrijk zal uw nageslacht zijn.’ Zo talrijk als de sterren aan de hemel. Dat zijn in zichzelf al bijzondere woorden als ze tegen je gesproken worden. Dat is een bijzondere belofte. In het geval van Abraham zijn deze woorden nog uitzonderlijker. Abraham had namelijk geen kinderen. En het eerste wat er van zijn vrouw Sarah geschreven staat, is dat zij onvruchtbaar was (Gen. 11:30). Hoe vreemd het misschien ook klinkt, in deze woorden ligt het geheim van de rechtvaardiging door het geloof en de prediking van Paulus’ Evangelie. Ik zal proberen uit te leggen waarom.

Er was voor Abraham geen enkele verwachting op nageslacht. Hij was al oud en Sarah was onvruchtbaar. Dit wordt door Paulus uitgedrukt in het woordje ‘verstorven’.

*‘En niet verzwakt in het geloof, heeft hij er niet op gelet dat zijn eigen lichaam reeds **verstorven** was– hij was ongeveer honderd jaar oud– en dat ook de moederschoot van Sara **verstorven** was.’ (Rom. 4:19)*

Datzelfde woordje vinden we in gelijke context terug in Hebreëën 11.

*‘Door het geloof heeft ook Sara zelf kracht ontvangen om zwanger te worden en een kind te baren, ondanks haar hoge ouderdom, omdat zij Hem getrouw heeft geacht Die het beloofd had. Daarom zijn er zelfs uit één man en dat uit iemand wiens kracht al **gestorven** was, zoveel geboren als de sterren van de hemel in menigte en als het zand op het strand van de zee, dat niet te tellen is.’ (Heb. 11:11, 12).*

‘Gestorven’ is hetzelfde woord in het Grieks als ‘verstorven’ in Romeinen 4:19 en het woord betekent niets anders dan dat ze feitelijk dood waren. Het was hun onmogelijk om kinderen voort te brengen. In feite stelt God Abraham dus ook iets onmogelijks voor als Hij tegen hem zegt: ‘Zo talrijk zal uw nageslacht zijn.’ Hoe kan er nu nageslacht voortkomen uit een dode? En dit is Abrahams geloof. God had hem weliswaar gesproken van het onmogelijke, maar hij geloofde dat God machtig was om dit te doen. Wat geloofde Abraham? Dat God machtig was om leven uit de doden voort te brengen. Wie geloofde Abraham?

‘God, Die de doden levend maakt’ (Rom. 4:17).

Abraham geloofde in een God, Die de doden levend maakt. Hij stelde onder die talrijke sterrenhemel zijn vertrouwen in die God, Die hem zo’n talrijk nageslacht beloofde; door de onmogelijkheid heen. En dat vertrouwen werd zijn gerechtigheid voor God.

‘En hij heeft aan de belofte van God niet getwijfeld door ongeloof, maar werd gesterkt in het geloof, terwijl hij God de eer gaf. Hij was er ten volle van overtuigd dat God ook machtig was te doen wat beloofd was. Daarom ook is het hem tot gerechtigheid gerekend.’ (Rom. 4:20-22).

God was machtig uit de doden, Abraham en Sarah, leven te verwekken. En Abraham twijfelde aan die belofte van God niet. Dat was Abrahams geloof en zijn rechtvaardiging.

Wat heeft dit nu met het Evangelie van Paulus te maken? Waarom besteedt hij zo veel tijd aan het geloof van Abraham?

In de eerste plaats wilde Paulus laten zien dat Abraham geloofde als een onbesnedene en dat zijn Evangelie voor onbesnedenen daar dus bij aansloot.

In de tweede plaats wilde hij laten zien dat dit geloof van Abraham dus niets met de wet en de besnijdenis te maken had. Er was nog geen volk Israël en de wet was ook nog niet gegeven. 'Op dezelfde manier', zegt Paulus keer op keer, 'heeft de goede boodschap niets met de wet en de werken van de wet te maken. Het gaat daar helemaal buitenom.'

Ten derde de inhoud van Abrahams geloof. Dat is de belangrijkste overeenkomst met het Evangelie van Paulus. Abraham geloofde in een God, Die de doden levend maakt. Abraham geloofde dat God machtig was om te doen wat Hij beloofd had, namelijk hem een talrijk nageslacht geven en dus leven uit de doden verwekken. En daarmee vergelijkt Paulus de inhoud van zijn Evangelie dat hij predikte onder de heidenen. Laten we luisteren naar zijn eigen woorden:

'Nu is het niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem toegerekend is, maar ook ter wille van ons, aan wie het zal worden toegerekend, aan ons namelijk die geloven in Hem Die Jezus, onze Heere, uit de doden opgewekt heeft, Die om onze overtredingen is overgeleverd, en opgewekt om onze rechtvaardiging.' (Rom. 4:23-25).

Als we dat kunnen geloven, hier geheel en al op kunnen vertrouwen, dan is dat geloof hetzelfde als Abrahams geloof. Leven uit de doden. Met iets andere woorden schrijft Paulus dat in hoofdstuk 10.

'Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden.' (Rom. 10:9).

Hoofdstuk 4

Israël en de volkeren

Dat het heil ook naar de volkeren zou gaan was niet nieuw. Het heil zou door Israël ook tot de heidenen komen. En op die tijd grijpt Paulus met zijn Evangelie al vooruit. Dat was wel nieuw en onvoorzien. Daarom noemt Paulus zichzelf misschien wel een 'ontijdig geborene' (1 Kor. 15:8). Hij was 'te vroeg'. Hij was zijn tijd ver vooruit. Dat het heil door Israël tot de volkeren zou komen zien we in vele Schriftgedeelten. Ik zal er een paar aanhalen.

'Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.' (Gen. 12:2, 3).

Deze belofte wordt tot Abraham gesproken bij zijn vertrek uit Ur der Chaldeeën. Hij zou de stamvader worden van een groot volk, Israël. In hem en door Israël zouden ook al de geslachten van het aardrijk gezegend worden.

'Daarom zal ik U, HEERE, loven onder de heidenvolken, voor Uw Naam zal ik psalmen zingen.' (Ps. 18:50).

De heidenen zullen horen en delen in de verlossingen van Israëls Koning. Dat is wat David hier bejubelt.

'Juich, heidenen, met Zijn volk! Want Hij zal het bloed van Zijn dienaren wreken. Hij zal de wraak laten terugkomen op Zijn tegenstanders, en Zijn land en Zijn volk verzoenen!' (Deut. 32:43).

Hier worden de heidenen opgeroepen om zich mede te verheugen in de verlossing van Israël; zowel van het land als van het volk. Deze verzoening van land en volk hebben nog niet plaats gevonden. De basis ervan is gelegd in het werk van de Heere Jezus Christus aan het kruis.

De uitwerking ervan is nog toekomstig bij Zijn wederkomst. Het juichen van de heidenen is dus ook nog toekomstig.

‘Loof de HEERE, alle heidenvolken; prijs Hem, alle natiën. Want Zijn goedertierenheid is machtig over ons; de trouw van de HEERE is voor eeuwig. Halleluja!’ (Ps. 117:1, 2).

De heidenen worden opgeroepen om de God van Israël te prijzen vanwege Zijn trouw over Zijn volk.

‘Want op die dag zal de Wortel van Isai er zijn, Die zal staan als banier voor de volken. Naar Hem zullen de heidenvolken vragen. Zijn rustplaats zal heerlijk zijn.’ (Jes. 11:10).

Als je dit gedeelte van Jesaja verder leest, dan zal je zien dat het helemaal gaat over de verlossing van het overblijfsel van Israël. Lees vers 12 bijvoorbeeld:

*‘Hij zal een banier omhoogheffen onder de heidenvolken en Hij zal de **verdrevenen van Israël** verzamelen en hen die **vanuit Juda overal verspreid zijn**, bijeenbrengen van de vier hoeken van de aarde.’ (Jes. 11:12).*

Deze verlossing van Israël ligt nog in de toekomst. En in ‘die dag’ zal de Verlosser in hun midden zijn en zullen de heidenvolken naar Hem vragen. Ook hier zie je weer dat het heil voor de heidenen in verband staat met de verlossing van Israël.

Heel misschien heb je gemerkt dat ik bovenstaande Bijbelteksten niet zomaar willekeurig heb gekozen. Als je Romeinen 15 vanaf vers 8 doorleest, dan zie je dat Paulus deze teksten zelf uit de Tenach aanhaalt. Hij begint dat gedeelte als volgt:

‘En ik zeg dat Jezus Christus een Dienaar van de besnijdenis is geworden ter wille van de waarheid van God om de beloften aan

de vaders te bevestigen en opdat de heidenen God zouden verheerlijken vanwege de barmhartigheid, zoals geschreven staat: Daarom zal ik U belijden onder de heidenen, en Uw Naam lofzingen.' (Rom. 15:8, 9).

Paulus beschrijft het dus in deze volgorde: de beloften aan de vaders zouden worden bevestigd en de heidenen zouden God verheerlijken vanwege de barmhartigheid. Eerst geschiedt er barmhartigheid aan Israël door het werk van Christus en dan volgen de heidenen. Dat is iets wat Paulus ook nog steeds verwachtte. Daarom ging ook hij nog steeds naar de synagogen om de Messias te prediken. En we hebben gezien met welke reden Paulus in het bijzonder geroepen was: om zijn broeders naar het vlees tot na-ijver op te wekken. Hij zag uit naar de bekering van zijn volk, opdat die heilstijd aan zou breken, ook voor de heidenvolkeren.

Nergens zegt Paulus in Romeinen 15:8-13 met de aangehaalde Schriftplaatsen dat ze nu vervuld zijn. Dat zijn ze dus ook helemaal niet. Paulus zegt tegen die gelovigen uit de heidenen dat ze nu alvast deel hebben gekregen aan dat grote heil dat feitelijk pas tot hen zou komen na de bekering en verlossing van Israël.

Als we ze anders zouden lezen, alsof deze teksten al vervuld zouden zijn, dan brengen we ons toch wel in moeilijkheden. De heidenvolkeren prijzen God toch helemaal niet? De heidenen vragen toch helemaal niet naar de wortel van Isaï en zij hopen toch ook niet op Hem?

De roeping van Paulus zette de boel behoorlijk op zijn kop, dat is waar. Het werd behoorlijk verwarrend, met name voor de Joden en ook voor de christenen uit de Joden. Toch valt er veel op zijn plaats als je ziet dat het grote heil voor de volkeren pas zal volgen op de verlossing van Israël en dat de zegen van Abraham dan pas ten volle gezien zal worden; als je ziet dat Paulus met een speciale opdracht naar de heidenen werd gezonden, namelijk om Israël tot na-ijver te brengen.

Zeker, het fundament voor zijn Evangelie voor onze dagen werd in zijn eerste brieven gelegd en die zijn voor ons dan ook van buitengewoon belang. Toch was de situatie in de periode waarin hij ze schreef, de periode van Handelingen, anders dan die van de afgelopen eeuwen. En bij het lezen van die eerste brieven moet je daar dus goed rekening mee houden. Een van de verschillen heb ik in deze hoofdstukken beschreven. Het Evangelie wordt nu niet aan de heidenen gepredikt met het doel om Israël tot na-ijver op te wekken.

Wat de boodschap van Paulus voor onze dagen is wil ik in het volgende deeltje schrijven. In elk geval is het nu wel belangrijk om te weten welke brieven Paulus schreef ten tijde van de Handelingen. Dat zijn:

Romeinen

Galaten

1 Korinthe

2 Korinthe

1 Thessalonicenzen

2 Thessalonicenzen

Hebreeën³

Zijn andere brieven zijn geschreven na Handelingen 28.

³ Deze brief wordt soms niet aan Paulus toegeschreven, maar ik denk zelf dat er voldoende redenen zijn om dat wel te doen.

Hoofdstuk 5

De wet in Handelingen

Het kan zijn dat je nu een beetje in verwarring bent. Hoe zit dat nu allemaal met de Joden en de heidenen in Handelingen? Paulus predikte dat de heidenen gerechtvaardigd werden door het geloof alleen. Zij geloofden net als Abraham in een God Die doden levend maakt. Dit is overigens ook een onveranderlijke waarheid voor ons, die geloven. Wij geloven ook in God Die de doden levend maakt, omdat Hij Jezus Christus, onze Heere uit de doden heeft opgewekt. De heidenen hoefden zich niet te laten besnijden en ook de wet niet te onderhouden.

Als je dan leest dat er 'in Christus' noch Jood noch Griek is (Gal. 3:28, SV) en dat er 'geen onderscheid' is 'noch van Jood noch van Griek' (Rom. 10:12), maar dat je in Handelingen ziet dat er wel degelijk onderscheid blijft, dan kan je jezelf best afvragen wat er nu allemaal aan de hand is.

In de eerste plaats moet je bedenken dat de woorden 'noch Jood noch Griek' wel op de juiste manier gelezen moeten worden. In dezelfde tekst staat 'noch dienstbare noch vrije' en 'daarin is geen man en vrouw'. De betekenis hier is dat er geen onderscheid is in de weg van rechtvaardigmaking. Het is alles door het geloof; en dan maakt het niet uit of je Jood of heiden, slaaf of vrije, man of vrouw bent. Maar dat betekent niet dat het fysieke onderscheid tussen man en vrouw wegvalt. Het betekent ook niet dat de slaaf geen gehoorzaamheid meer aan zijn heer verschuldigd was, omdat er geen onderscheid meer zou zijn. Het betekent dus ook niet dat het verschil tussen Jood en heiden niet meer bestond. We zullen zien dat dit juist wel het geval is.

De context van Galaten 3:28 is de weg van het geloof.

'Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus.' (Gal. 3:26).

In de woorden 'door het geloof in Christus' zit de betekenis van het 'geen onderscheid' tussen Jood en Griek, slaaf en vrije, man en vrouw. Datzelfde vind je in Romeinen 3:21 en 22.

'Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd: namelijk gerechtigheid van God door het geloof van⁴ Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid.'
(Rom. 3:21, 22)

'Geen onderscheid' heeft hier betrekking op de gerechtigheid van God die door het geloof van Jezus Christus tot allen en over allen komt die geloven.

Dat is ook de bedoeling van Romeinen 10:11, 12.

'Want de Schrift zegt: Ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. Er is immers geen enkel onderscheid tussen Jood en Griek. Want Een en dezelfde is Heere van allen en Hij is rijk voor allen die Hem aanroepen.' (Rom. 10:11, 12).

Ook in deze tekst staat 'geen onderscheid' weer in de context van geloof: 'ieder die in Hem gelooft'.

Als je het boek Handelingen nauwkeurig doorleest en ook de brieven van Paulus die in die periode zijn geschreven, zal je zien dat er in andere opzichten wel degelijk onderscheid was tussen Joden en heidenen, ook tussen gelovige Joden en gelovige heidenen. Dat onderscheid werd soms maar al te heftig gevoeld.

Een aantal jaren na de hemelvaart van de Heere, misschien wel acht of negen jaar, kreeg Petrus de opdracht om naar Cornelius, een Romeins hoofdman over honderd, te gaan en hem het Evangelie te

⁴ Ik heb de HSV hier aangepast. Er stond 'in Christus' maar het moet zijn 'van Christus', zoals het ook in de SV staat. Dit is zo op het eerste gezicht misschien niet zo belangrijk, maar het is essentieel.

verkondigen. Hij moest er door God Zelf eerst in een visioen op voorbereid worden. Petrus leefde toen nog volledig volgens de wet en de opdracht om van allerlei gedierte te eten stuitte hem daarom tegen de borst. Dat had hij immers nog nooit gedaan. Niets wat onrein was had hij ooit gegeten. Moest hij dat nu dan wel doen?

Toen de dienstknechten van Cornelius voor de deur stonden, kreeg Petrus van God de opdracht om met hen mee te gaan en niet te twifelen.

Waarom zou hij getwijfeld kunnen hebben? Wel, omdat het volgens de Joodse wetten ongeoorloofd was dat een Jood met een heiden omging.

'En hij zei tegen hen: U weet dat het een Joodse man niet toegestaan is om met iemand van een ander volk om te gaan of bij hem binnen te gaan; maar God heeft mij laten zien dat ik geen mens onheilig of onrein mag noemen.' (Hand. 10:28).

De scheiding was strikt tussen Joden en heidenen. En ook direct na de opstanding en hemelvaart van de Heere Jezus was daarin niets veranderd; ook niet in de hoofden en de harten van de apostelen. Hoe zou dat ook kunnen zonder dat hun Meester hen daarin onderwezen had? Petrus had er eerst een visioen voor nodig en feitelijk was dat het wat hem over de streep heeft getrokken om naar Cornelius te gaan. Bedenk daarbij dat Cornelius niet zomaar een heiden was.

Hij was

'een vroom man, die met heel zijn huis God vreesde, veel liefdegaven aan het volk [Israël] gaf en voortdurend tot God bad.' (Hand. 10:2).

Kort gezegd: Petrus wandelde nog steeds naar de vormen van de wet.

En wat te denken van Jakobus. Toen Paulus na een lange zendingsreis terugkwam in Jeruzalem ging hij naar hem toe en vertelde hij hem alles, tot in de bijzonderheden toe, wat God door middel van zijn

bediening onder de heidenen had gedaan. Hij had hen onderwezen in de rechtvaardigheid van God zonder de werken der wet. En wat antwoordden Jakobus en de zijnen hem?

'En toen zij dat gehoord hadden, prezen zij de Heere en zeiden tegen hem: U ziet, broeder, hoeveel tienduizenden Joden er zijn die geloven; en zij zijn allemaal ijveraars voor de wet.' (Hand. 21:20)

Dus de heidenen komen tot geloof en zij hebben niets met de wet te maken en de Joden komen tot geloof en zij blijven ijveraars voor de wet. Dat moest natuurlijk wel spanningen op gaan leveren. Dat lezen we ook. Zelfs Petrus had er de grootste moeite mee. Dat kan je lezen in de brief aan de Galaten. Paulus beschrijft daarin hoe hij Petrus moest bestraffen omwille van de waarheid van het Evangelie.

'Want voordat er enkelen uit de kring van Jakobus gekomen waren, at hij samen met de heidenen; maar toen zij kwamen, trok hij zich terug en zonderde zich af uit vrees voor hen die van de besnijdenis waren.' (Gal. 2:12).

Eerst at deze Petrus samen met de heidenen en let wel: dit waren broeders; zij waren tot geloof gekomen. Maar toen er gelovige Joden uit Jeruzalem kwamen uit de kring van Jakobus, die ijveraars van de wet dus, wist Petrus het opeens allemaal niet zo zeker meer. Hij had een tijdje terug een duidelijk visioen gehad, maar uit vrees voor hen die uit de besnijdenis waren, trok hij zich toch maar van de gemeenschappelijke maaltijd terug.

We kunnen lezen wat Paulus hiervan vond, maar daar gaat het nu even niet om. Waar het me nu wel om gaat is dat het voor de gelovige Joden de gewoonste zaak van de wereld was om naar de vormen van de wet te blijven wandelen en dat de heidenen zich daar niet aan hoefden te storen.

Dat was kennelijk behoorlijk ingewikkeld, ook voor Petrus.

Voor Paulus heeft het allemaal een stuk eenvoudiger gelegen. Ook hij was een Jood en ook hij onderhield de Joodse wet. Maar voor hem was het geen probleem om gemeenschap met de heidenen te hebben. Hij preekte tot hen en zij die gehoor gaven aan zijn prediking werden zijn broeders met wie hij optrok.

Dat Paulus de wet onderhield kunnen we uit verschillende plaatsen opmaken. Laten we er een paar van onderzoeken.

‘Maar hij nam afscheid van hen en zei: Ik moet beslist het komende feest in Jeruzalem vieren, maar ik zal bij u terugkeren, als God het wil. En hij voer weg uit Efeze.’ (Hand. 18:21).

Toen Paulus terugreisde van Korinthe naar Jeruzalem deed hij ook Efeze aan. In Efeze was een gemeente die hem bekend en lief was geworden. Hij had er geruime tijd gepredikt. Ook nu ging hij weer naar de synagoge en ging hij in gesprek met de Joden. Het is duidelijk dat zijn prediking ook daar weer rijke vrucht droeg, want zij vroegen hem om daar langere tijd te blijven. Dat deed Paulus niet en de reden daarvoor was het Pinksterfeest dat hij moest gaan vieren in Jeruzalem. Waarom dit ‘moest’ weet ik niet. Misschien heeft het iets te maken met de gelofte die hij gedaan had (Hand. 18:18). In elk geval is het uit deze tekst duidelijk dat Paulus de hoogtijden van Israël niet aan de kant had geschoven in de praktijk van zijn leven.

*‘Wat staat ons nu te doen? Het is beslist noodzakelijk dat heel de menigte samenkomt, want zij zullen horen dat u gekomen bent. Doe daarom wat wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben. Neem die bij u, reinig u samen met hen en betaal voor hen de kosten van de offers, zodat zij zich het hoofd kunnen laten scheren en allen kunnen weten dat er niets waar is van wat hun over u verteld is, maar **dat u zo wandelt dat u ook zelf de wet in acht neemt.**’ (Hand. 21:22-24).*

Paulus is opnieuw naar Jeruzalem gereisd. En het is duidelijk dat Jakobus een beetje met zijn komst in zijn maag zit. Er werd door de

Joden in Jeruzalem over Paulus gezegd dat hij de Joden in de diaspora leerde afvallig van Mozes te worden, zodat zij de wet niet meer onderhielden en de kinderen niet meer besneden (Hand. 21:21). Dat was een ernstige aantijging en Jakobus voorzag problemen. Daarom kwam hij met het voorstel dat Paulus publiekelijk aan al de Joden liet zien dat hij wel degelijk zelf nog steeds volgens de gebruiken van de wet wandelde. Dat zou de menigte moeten overtuigen van de onjuistheid van de berichten over Paulus. Het is immers toch niet aannemelijk dat de man die zelf de voorschriften van de wet in acht neemt aan de andere Joden in de verstrooiing zou leren dat dit niet meer nodig zou zijn?

Zo gezegd, zo gedaan. Paulus reinigde zich samen met de vier mannen die een gelofte, overeenkomstig de gebruiken van de wet, hadden gedaan. Hier wordt het doen van een gelofte rechtstreeks in verband gebracht met het wandelen naar de wet. In het vorige voorbeeld deed Paulus zelf een gelofte en zagen we dat dit waarschijnlijk iets te maken had met het Pinksterfeest. In elk geval worden deze gebeurtenissen door het doen van een gelofte aan elkaar gekoppeld en het is duidelijk dat het alles te maken heeft met de voorschriften van de wet.

Paulus reinigde zich niet alleen met de vier mannen die een gelofte gedaan hadden, maar hij bewilligde er ook in om de kosten voor de offers die gedaan zouden worden voor zijn rekening te nemen. Toen het moment van het offeren daar was, is het uit Handelingen 21:26 en 27 duidelijk dat Paulus daar ook bij aanwezig was.

Handelde Paulus hier alleen maar voor de vorm? Deed hij dit alleen maar omdat Jakobus het hem vroeg? Dat kan toch niet? Toen Jakobus hem de valse geruchten vertelde die er over hem, Paulus, in Jeruzalem de ronde deden, dan zou hij hierover toch wel een helder geluid willen laten horen? Nee, Paulus ging helemaal niet tegen Jakobus in en hij wilde dus werkelijk laten zien dat er niets van waar was van wat er over hem en zijn Evangelie gezegd werd. Hij predikte de heidenen het geloof in Christus Jezus zonder dat zij de vormen van de wet hoefden te onderhouden, maar zelf bleef hij wandelen als een ware Israëliet en daar hoorden alle geboden en ook de offers in de tempel helemaal bij. Jakobus voegt de regel voor de heidenen er nog eens expliciet bij:

‘Maar wat de heidenen betreft die geloven, hebben wij geschreven en goedgevonden dat zij niets dergelijks in acht hoeven te nemen, behalve dat zij zich moeten wachten voor afgodenoffers, voor bloed, voor het verstikte en voor ontucht.’(Hand. 21:25).

‘Niets dergelijks’ in dit vers slaat terug op het in acht nemen van de wet in het voorgaande vers. Dit gaat over de heidenen. Dat zagen we ook in Handelingen 15 waar hetzelfde probleem besproken wordt. Dat concilie resulteerde alleen in richtlijnen voor de heidenen. Over de Joden wordt daar helemaal niets gezegd. Dat hoeft ook niet, want voor hen veranderde er helemaal niets; en dus ook voor Paulus niet.

In gevangenschap kon Paulus zich diverse keren verantwoorden. Allereerst kon hij tegen de Joodse raad zeggen:

‘En Paulus zei, terwijl hij de ogen op de Raad gevestigd hield: Mannenbroeders, ik heb voor God met een volkomen zuiver geweten gewandeld tot op deze dag.’(Hand. 23:1).

Bedenk dat Paulus hier voor het Sanhedrin staat dat bestond uit de geestelijke leiders van het volk. Paulus staat hier om zich te verantwoorden. Hij wist wat ‘een volkomen zuiver geweten’ voor deze mannen betekende en hij doet geen moeite om hier een andere invulling aan te geven. Nadat Paulus het onderwerp van de opstanding te berde had gebracht, had hij de schriftgeleerden van de kant van de Farizeeën helemaal aan zijn kant.

‘En er ontstond luid geschreeuw en de schriftgeleerden van de partij van de Farizeeën stonden op en betoogden fel: Wij vinden geen kwaad in deze man. En als er een geest tot hem gesproken heeft, of een engel, laten wij dan niet tegen God strijden.’ (Hand. 23:9).

Paulus bleef na dit tumult in gevangenschap. Hij kreeg de gelegenheid om zich te verdedigen tegenover stadhouder Felix. Tegen hem kon hij getuigen:

'En zij kunnen ook niets bewijzen van datgene waarvan zij mij nu beschuldigen. Maar dit erken ik voor u: dat ik volgens die Weg die zij sekte noemen, op die manier de God van de vaders dien, en dat ik alles geloof wat er in de Wet en in de Profeten geschreven staat.' (Hand. 24:13, 14).

Naar eer en geweten kon Paulus zeggen dat er helemaal niets klopte van de beschuldigingen die de Joden tegen hem inbrachten. Felix leek wel overtuigd van Paulus' onschuld, maar hij handelde nogal dubbelhartig en hij hoopte op smeergeld in ruil voor zijn vrijlating. Uiteindelijk liet hij Paulus in gevangenschap achter toen hij van zijn post als stadhouder werd opgevolgd door Festus. Dat deed hij om de gunst van de Joden.

Ook voor Festus krijgt Paulus de kans zich te verdedigen. De Joden brachten vele beschuldigingen tegen hem in, die zij op geen enkele manier konden bewijzen. En opnieuw getuigt Paulus van zijn eigen onschuld:

'Hij verdedigde zich en zei: Ik heb niet tegen de wet van de Joden, niet tegen de tempel, en ook niet tegen de keizer enige zonde bedreven.' (Hand. 25:8).

Tegen de wet van de Joden had hij niet gezondigd en hij wist wat hij zei. Hij had met een volkomen zuiver geweten gewandeld (Hand. 23:1). Hij diende de God van de vaders en geloofde wat er in de Wet en de Profeten geschreven stond (Hand. 24:14). Er was met andere woorden dus helemaal niets van waar dat hij de wet niet zou onderhouden.

Daarna leidde Festus hem voor Agrippa. En tegen deze Joodse koning zei hij:

'maar door de hulp die ik van God gekregen heb, sta ik tot op deze dag als een getuige tegenover klein en groot, en zeg ik niets anders dan wat de Profeten en Mozes gezegd hebben dat er gebeuren zou.' (Hand. 26:22).

Paulus zei dat hij alles wat er in de wet en de profeten stond, geloofde en dat Jezus Christus is gekomen als de vervulling. Hij ontkende weliswaar niet dat hij niet meer volgens de voorschriften der wet wandelde, maar hij bevestigde het ook niet. Hij verklaarde zijn onschuld en het meest waarschijnlijk is dan dat Paulus hiermee wilde zeggen dat hij nog steeds naar de geboden wandelde, alleen nu in een andere geest, in de wetenschap dat het alles in Hem is volbracht.

Toen Paulus uiteindelijk als gevangene in Rome was aangekomen liet Paulus de voornaamsten van de Joden bij zich komen. Hij riep de leiders dus bijeen.

'En toen zij bijeengekomen waren, zei hij tegen hen: Mannenbroeders, ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de gewoonten van de vaders, ik ben uit Jeruzalem als gevangene overgeleverd in de handen van de Romeinen.' (Hand. 28:17)

Hij kon ook tegen hen met een vrij geweten zeggen dat hij niets gedaan had tegen de gewoonten van de vaders. De Joden in Rome hadden ook helemaal geen kwaad bericht van hem ontvangen, hetgeen toch wel opmerkelijk is, zo hoog als de Joden in Jeruzalem de zaak hadden opgenomen.

Zo stond Paulus erin. Hij was gerechtvaardigd door het geloof, maar hij bleef een Jood en hij leefde als een Jood, dus ook volgens de gewoonten van de vaders, naar de uiterlijke vormen van de wet, inclusief de feesten en de offers. Tot de heidenen predikte hij echter

dat zij niet besneden hoefden te worden en dat zij door het geloof gerechtvaardigd werden zonder de werken der wet.

Nu rijst voor ons de vraag: welke boodschap is er voor ons? De periode van Handelingen is voorbij. Het volk van Israël is tijdelijk terzijde gezet. 'Eerst de Jood en ook de Griek' gold voor toen, maar dat kunnen we nu niet meer zeggen. Er zijn ook maar heel weinig predikers van het Evangelie die met dit 'eerst de Jood' rekening houden. De roeping van de heidenen met het doel om Israël tot na-ijver te verwekken heeft dus ook geen zin meer. Wat gebeurde er na Handelingen?

Op deze vraag wil ik in deel 4 ingaan. Daarin zal ik eerst een kort overzicht geven van wat we tot nu toe hebben besproken en dan de belangrijke boodschap proberen door te geven van de andere brieven die Paulus heeft geschreven.

Wil je meer lezen?

Zie deel 4.

1. Een overzicht
2. Het Geheimenis
3. Mede
4. In de hemelse gewesten
5. Het Geheimenis nog steeds een geheimenis?

